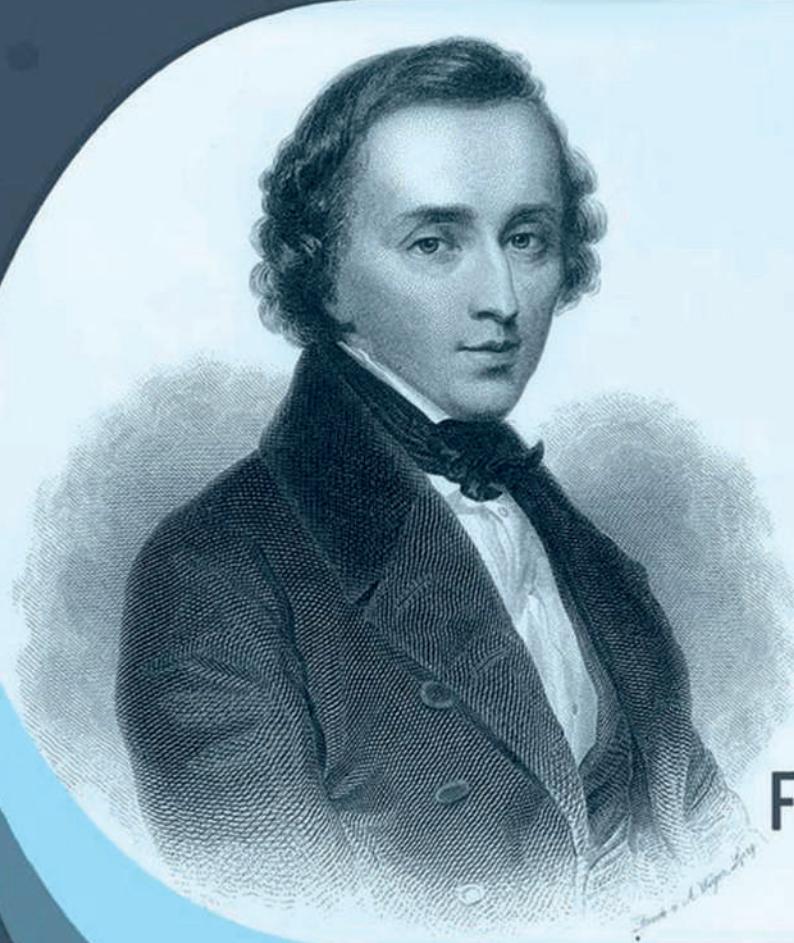

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES

O'ZBEKISTONDA ILMIY TADQIQOTLAR: DAVRIY ANJUMANLAR

DAVRIYLIGI: 2018 | 2022 **2022**

Nocturne No. 20 in C Sharp Minor, Op. posth

Frédéric François Chopin

Vincent

FRIDERIK SHOPEN
(1810-1849)**NOYABR**
№46

CONFERENCES.UZ

Toshkent shahar, Amir
Temur ko'chasi, pr.l, 2-uy.

+998 97 420 88 81

+998 94 404 00 00

www.taqiqot.uzwww.conferences.uz

**ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ
ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ
АНЖУМАНЛАР:
12-ҚИСМ**

**НАЦИОНАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
УЗБЕКИСТАНА: СЕРИЯ
КОНФЕРЕНЦИЙ:
ЧАСТЬ-12**

**NATIONAL RESEARCHES OF
UZBEKISTAN: CONFERENCES
SERIES:
PART-12**

ТОШКЕНТ-2022

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” [Тошкент; 2022]

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” мавзусидаги республика 46-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 ноябрь 2022 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2022. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиши ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишлиланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илгор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Хуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Раҳима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фаргона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидағи изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шохигда Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6.Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш худудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Раҳматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Воҳидова Меҳри Ҳасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят ҳалқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброҳимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобоҳонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариеv Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт

Доцент Чариеv Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманганд мухандислик-курилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманганд мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.Ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаҳхоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Проф. Хамидов Мухаммадхон Хамидович «ТИИМСХ»

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қахҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдор.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot, город Ташкент,

улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,

Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ СОҲАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

1. Сайдова Нилуфар Баҳодир қизи, Сайдова Раъно Баҳодир қизи ТАБИИЙ ИЛМИЙ МУЗЕЙЛАРДА АШЁЛАРНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ТАРТИБИ.	7
--	---

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ СОҲАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

ТАБИИЙ ИЛМИЙ МУЗЕЙЛАРДА АШЁЛАРНИ РЎЙХАТГА ОЛИШ ТАРТИБИ.

Сайдова Нилуфар Баҳодир қизи

Миллий рассомлик ва дизайн институти

2 босқич магистр талабаси

Тел:+998946575685

Сайдова Раъно Баҳодир қизи

ТДПУ Табиий фанлар факультети

3 босқич талабаси

Аннотация

Уибу мақолада музей ашёси тушунчаси ҳақида батофсил маълумотга эга бўлишингиз мумкин. Бундан ташқари ботаник, зоологик намуналарни музейга қабул қилиши тартиби, уларни қай ҳолатдалигини аниқлаши йўллари ва усуслари, музей кирим китобига ёзии тартиби баён этилган.

Калим сўзлар: Музей, ашё, коллекция, ботаник ва зоологик намуналар, Ф. И. Шмит, “Табиат намуналари”, Миллий кодекс.

Музей - музей ашёлари ва музей коллекцияларини сақлаш, ўрганиш ҳамда оммага намойиш этиш учун мулкдор томонидан ташкил этилган доимий фаолият юритувчи нотижорат маданият муассасасидир¹. Дарҳақиқат, музей қачонлардир инсонлар томонидан яратилган ёки кашф этилган ноёб осори-атиқаларни сақлайди ва келажак авлодга топширади. Шу боис ҳам ҳозирги замонавий музейлар олдидаги энг улкан вазифа бу албатта ашёларни тўғри сақлаш ва бу масала бўйича музей ишида илмий-тадқиқот соҳаларининг ривож топиши ҳисобланади. Музей ашёси - сифати ёки алоҳида белгилари жамият манфаатлари учун сақлаш, ўрганиш ва оммага намойиш этиш заруратини тақозо этувчи маданий бойлик². Ҳар қандай фаолият юритувчи музейнинг бойлиги бу музей ашёлари ҳисобланади. Музей ашёсининг назарий тушунчаси музей ишида узоқ вақт давомида ягона атама сифатида кўлланилиб келинмаган. Уларга нисбатан расмлар, асбоблар, минераллар сифатида санаб ўтилган. XIX асрдан бошлаб қадими намуналар табиатшунослар томонидан “Табиат намуналари” атамаси остида юритила бошланди. Бу эса музей ашё атамасининг ягона тушунча сифатида пайдо бўлишига туртки бўлди. XX асрга келиб эса унинг тушунчалари кенгая бошлади. Айнан 1929 йил Ф. И. Шмит асарида «моддий ёдгорлик», «музей материаллари» тушунчалари кўлланилади. Бу эса музей фаолиятида уларга нисбатан номлаш белгиси сифатида намоён бўлади. 1930 йилларга келиб музей ашёси атамаси сифатида кўлланила бошланди. Айнан 1955 йил Дружининнинг асарларида “Музей ашёси” ва “Музейшунослик асослари” атамаси кўлланилди ва атама сифатида музей ишига кириб келди. Барча яратилган санъат асарлари музей ашёси атамаси остида юритилмайди. Шу боис музей ашёларини тавсифлаш учун унинг умумий хусусиятлари ва ўзига хос хусусиятлари ҳисобга олинади, шунингдек илмий, ёдгорлик, тарихий, бадиий ва манбашунослик аҳамияти белгиланади. Ашёларнинг музей қиймати фазилатларининг комбинацияси билан белгиланади.

Табиий - илмий музейларда ашёларни рўйхатга олиш тартиби бошқа музей ашёларидан фарқ қиласи. Тарихдан маълумки, ҳайвонлар коллекцияларини тайёрлаш ва

¹ «Музейлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни. 2008 йил 12 сентябрь // Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2008 йил. – № 37-38. – Б. 12-20.

² «Музейлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни. 2008 йил 12 сентябрь // Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2008 йил. – № 37-38. – Б. 12-20.

сақлаш усуллари бўйича жиддий илмий тадқиқотлар кам бўлган. Техникалар эса эстетик жиҳатдан ёқимли ва сифат жиҳатдан аъло бўлган коллексияларга олиб келганлиги учун тез ривожланди. Намунанинг узоқ муддатли сақланиши кўпинча иккинчи даражали масала эди. Бунинг кўпгина сабаблари бор, уларнинг барчаси табиий фанлар тўпламларининг идрок этилган қиймати билан боғлиқ. Бироқ, сўнгги ўн йил ичидаги дунё олимлари томонидан бундай тўпламларнинг қийматини тушунтириш учун катта саъй-харакатлар амалга оширилди. Шимолий Америкадаги Табиий тарих коллексияларини сақлаш жамияти (СПНХС) бошчилигидаги табиий фанлар тўпламларига ғамхўрлик қилишга қизиқиш уйғониши, ресурсларни тақсимлашнинг ўзгаришига олиб келди. Эндиликда коллексион парваришлишнинг тежамкор усули сифатида профилактика консервацияга кўпроқ эътибор қаратилмоқда. Бироқ, профилактика стратегияси методологияларни ўрганувчи параллел тадқиқот дастури билан кўллаб-куватланиши керак.

Намуна тайёрлаш ва ишлов беришда ўлик умуртқали ҳайвонлар билан ишлаш билан боғлиқ муҳим соғлик ва хавфсизлик масалалари мавжуд. Дунёning машхур музейлари томонидан табиий тарих бўлимлари учун оқилона амалиёт кодексини ишлаб чиқишиган. Бундай материал билан алоқада бўлиши мумкин бўлган барча ходимлар хавфсиз иш муҳитини сақлаш зарурлиги тўғрисида хабардор бўлишлари муҳимдир. Музейлар одатда янги ўлик ёки чуқур музлатилган ҳолда бутун умуртқали ҳайвонлар намуналарини олади. Бундай материал тавсия этилган гигиена қоидаларига риоя қилиниши мумкин бўлган лаборатория ҳудудида текширилиши ва кўриб чиқилиши керак. Ташқи паразитлар янги намуналарда осонроқ кузатилади ва уларни 70% саноат этил спирти (ИМС) идишига юмшоқ чўтка ёрдамида текширишимиз мумкин. Чўтканинг учини хлороформга ботириш жонли паразитларни тинчлантиришга ёрдам беради, аммо бу процедура ёпиқ жойда амалга оширилиши керак. Шу билан бир қаторда, күшлар ва сутемизувчиларда мўйна ёки патларни оддий қофозга суртиш ва намуналарни аспиратор ёрдамида йиғиш мумкин. Уларга юқоридаги тажрибани кўллаб бўлмайди. Чунки бу орқали қуш патларига ва нозик мўйналарга жиддий зарар етиши мумкин. Шу сабабли ҳар қайси ҳайвон тулумларининг таркибий қисмини ўрганиб чиқсан ҳолда, кимёвий моддалардан фойдаланиш максадда мувофиқдир.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ.

1. Музейлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни. 2008 йил 12 сентябрь // Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2008 йил.
2. “Музей иши асослари” Д.Т. Курязова , 2017 й
3. Музейшунослик соҳасини ривожлантиришда миллий ва халқаро ташкилотлар фаолиятининг ўрни, М.С.Мухамедова, 2017 й
4. www.amazon.com

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДКИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 12-ҚИСМ

Масъул мухаррир: Файзиев Шоҳруд Фармонович
Мусаҳҳих: Файзиев Фарруҳ Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиши муддати: 30.11.2022

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000